

จุดยืนแห่งการพัฒนาของไทย เพื่อสันติภาพที่ยั่งยืน

ศส. ชมพู โกดิรัมย์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ไทยในกระแสโลกปัจจุบันกำลังเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงจาก "สังคมแบบเก่า" เป็นสังคมเกษตร - ชุมชนแบบหมู่บ้านครอบครัวใหญ่ เต็มไปด้วยระบบเครือญาติ ความเอื้ออาทร มีอัตลักษณ์และวัฒนธรรมประจำชาติ เปลี่ยนไปสู่ "สังคมสมัยใหม่" อยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ความเจริญทางวัตถุขยายตัว มีเทคโนโลยีขั้นสูง แต่ขณะเดียวกันศีลธรรมน้อยลง ยกระดับเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น ระบบบริโภคนิยม - ทุนิยมแบบสุดขั้วได้หยั่งรากลึกจนกลายเป็นค่านิยม กระแสดังกล่าวทำให้เกิดการสูญเสียอัตลักษณ์ประจำชาติ แต่มีความเป็นสากลและหลากหลายมากขึ้น ประเทศไทยที่เคยเป็นเหมือนหมู่บ้านเล็กๆ ได้ถูกเชื่อมโยงกับเส้นทางใหม่และเปิดออกอย่างกว้าง รับเอากระแสโลกที่ถาโถมเข้ามาอย่างรุนแรงอย่างไม่เคยเจอมาก่อน กระแสโลกเป็นระบบซับซ้อน การศึกษาระบบดังกล่าวด้วยวิธีการแยกส่วนต่างๆ ออกจะไม่สามารถเข้าใจถึงปรากฏการณ์ ความจริง ความดี และความงามได้ ควรให้ความสำคัญสร้างกระบวนการแสวงหา "ภูมิคุ้มกันทางจิตวิญญาณ" ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ดูเหมือนว่าได้รับความเอาใจใส่อย่างมาก ทั้งในระดับนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ และในระดับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หลักการของความสงบและสันติภาพ

ถ้าจะพูดถึงกลไกของรัฐ กฎหมายที่มีอยู่นั้น ยิ่งห่างไกลความเป็นจริง ห่างไกลสันติภาพที่แท้จริง ถึงแม้ประเทศไทยเราจะมีศาสนาหลักเป็นศูนย์กลางทางจิตใจที่มีบทบาทสำคัญต่อการดูแลและคุ้มครองก็ไม่สามารถนำพาสันติภาพที่แท้จริงสู่สังคม ในขณะที่ความขัดแย้งยิ่งทวีความรุนแรงเกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีศรัทธาต่อศาสนาแตกต่างกัน ความเห็นที่ต่างกันมาจากความเชื่อที่ต่างกัน แต่ละคนมีกรอบความคิดที่ต่างกัน การแสวงหาสันติวิธีในสถานการณ์เช่นนี้ จะต้องไม่นำความเชื่อทางศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องมือ แต่ต้องแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับความยุติธรรมให้ตรงกัน วิธีที่เรียกว่าเหตุผลรวมเหตุผลสาธารณะ นำจุดยืนรวม เช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวศูนย์รวมของคนไทยทั้งชาติ ก้าวข้ามลัทธิความเชื่อทางศาสนา อุดมการณ์ทางการเมือง ในวงกว้างควรยกระดับจิตใจของคนในสังคม จะต้องสร้างความเป็นเอกภาพทางจิตวิญญาณ (มโนธรรม) มีความเป็นสากลในที่นี้ ขอกล่าวถึงมโนธรรมอันเป็นสากลบางประการเช่น ความรัก ความเมตตา ความยุติธรรม ความร่วมมือ เป็นต้น ทำอย่างไรผลักดันหลักอันเป็นสากลให้บังเกิดมีอย่างต่อเนื่อง ก้าวข้าม

ความเป็น เขา เราในเรื่องความแตกต่างหลากหลายของสังคม นี่ก็ความเป็นเอกภาพของ
ประเทศชาติ เมื่อนั้นสันติภาพย่อมบังเกิดมี

จิตวิญญาณ (spirituality) คือมิติที่สูงส่งของจิตมนุษย์ คือ การมีจิตใจสูง (จิตฝ่ายสูง)
รู้จักความดี ความงามของชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะของจิตที่สูงกว่าสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น โดยมีศาสนา
ทำหน้าที่ขัดเกลาจากสัญชาตญาณดิบ มนุษย์เกิดขึ้นและใช้ชีวิตมีอยู่ในช่วงเวลาไม่นานบน
โลก แต่อาจกลายเป็นผู้หยิ่งยโสหาชนะที่ร้ายแรงที่สุดให้กับโลกก็เป็นได้หากการพัฒนาระหว่าง
โลกวัตถุและจิตวิญญาณไม่สมดุลกัน วิทยาการและเทคโนโลยีได้ลบเลือนและขึ้นความหมาย
ที่ไร้ค่าให้กับโลกทางจิตวิญญาณ เพราะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ประเมินความเป็นมนุษย์
ในระดับวัตถุ ทำให้มิติทางจิตวิญญาณขาดหายไป พระเจ้าตายไปแล้วจริงหรือ ในบางสังคม
อาจเป็นจริงก็ได้ พระเจ้าตายไปแล้ว มีอยู่แค่เพียงมิติแนวแบนราบทางวัตถุ ขาดมิติทางลึกของ
จิตวิญญาณ (ความสัมพันธ์ทางการบ้านการเมืองอยู่ในระดับวัตถุ ผลประโยชน์ก้าวข้ามเนื้อแท้
แห่งแห่งความเห็นใจเอื้ออาทร) วัตถุและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ไม่สามารถที่จะเยียวยา
รักษาจิตใจมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ สาระในเรื่องของจิตวิญญาณ คือพื้นฐานของจิตใจที่บริสุทธิ์
โดยมีคุณความดีเป็นจุดยึด เมื่อกล่าวโดยรวมคือสภาพจิตที่เปี่ยมด้วยความรักความเห็นใจ
ต่อเพื่อนมนุษย์ พลังทางจิตวิญญาณที่แท้จริงหมายถึง การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
ให้ชีวิตเป็นสุขอันเป็นสุขสงบจากภายในจิตใจ การบรรลุถึงเป้าหมายของชีวิต การมีหรือไม่มี
ความสุขนั้นไม่ได้มีสาเหตุมาจากสิ่งภายนอกอันเกิดจากการเสพสุขอามิสสิ่งของ เพราะการเสพสุข
ดังกล่าวนี้เป็นการแสวงหาความสุขทางเนื้อหนังมังสาโดยมีวัตถุเป็นตัวยึด แต่มาจากภายในจิตใจ
ของเราเองโดยมีสิ่งยึดอันเป็นคุณความดีฝังอยู่ในความรู้สึกลึกซึ้ง ซึ่งปรากฏเป็นสัญลักษณ์สากล
ในนามพระเจ้าบ้าง กฎแห่งกรรมบ้าง ตามคติความเชื่อในแต่ละท้องถิ่น แต่เป็นกฎธรรมชาติสากล
นิยม ฝ่ายจิตวิญญาณที่ทำหน้าที่ชโลมลูบจิตใจให้อ่อนโยน ในฐานะเป็นเป้าหมายสูงสุดของ
แต่ละศาสนา คือ ความรัก ความเมตตา หากประชากรโลกบรรลุถึงความรัก ความเมตตาระหว่างกัน
อย่างไร้ขีดจำกัด สันติภาพความสงบภายในจิตใจไร้การคิดกัน ก่อการร้ายระหว่างเพื่อนมนุษย์
เพราะมองมนุษย์ในฐานะเพื่อน ไม่ใช่ปรปักษ์ ในวงกว้างตีกรอบสากลแห่งความเป็นมนุษยชาติ
ซึ่งมีธรรมชาติแห่งความต้องการ รักสุขเกลียดทุกข์ด้วยกันทั้งนั้น นี่คือการมองโลกในมิติ
จิตวิญญาณ โรคภัยอันใหญ่หลวงของจิตใจมนุษย์ คือการมองหาความสุข จากสิ่งภายนอกและ
มองเพื่อนมนุษย์ก้าวข้ามไม่พ้นพรรคพวก เขาเราจึงเปิดช่องว่างให้เกิดการชิงชังแบ่งแยก
แล้วใช้นิตินัย รัฐศาสตร์ ตรรกะวิธี สารพัดนัยมารองรับการกระทำของตนเอง ยิ่งดำเนินการ
มากเพียงใดก็ยิ่งห่างไกลความสุขสงบในบ้านเมืองทั้งนี้เพราะก้าวข้ามมิติจิตวิญญาณ หากมองใน
กรอบการเมือง การเมืองถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย คือความสงบร่วมเย็น
ของประเทศชาติ (ผลประโยชน์ร่วม) หากใช้มิติทางจิตวิญญาณเป็นกรอบจะเห็นผลประโยชน์ร่วม

ที่ทุกฝ่ายยอมลดละทฤษฎี (ความคิดเห็น) สลายปมอึดอัดอันเต็มไปด้ายตัวข้า พวกข้ายอมเป็น
สิ่งที่ถูกต้อง ความคิดเห็นหลอมด้วยอึดอัดนำพาความแตกแยกมาให้ ในขณะที่เดียวกันความคิดเห็น
เชิงจิตวิญญาณจะทำให้มองเห็น **ความเหมือนและองค์รวม**เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์
ที่บ้านเมืองมีความคิดเห็นแตกแยกอันเกิดจากแรงกระพืออึดอัดตามวอดปม

รากฐานของความเข้าใจ ทางจิตวิญญาณ คือ

1. ทำความเข้าใจในตนเอง โดยมองเห็นความเชื่อมโยง ระหว่างตนเองกับผู้อื่น
ในฐานะเพื่อนร่วมโลกอย่างมีสติควบคุม (ตั้งตนไว้ชอบ)
2. ทำความเข้าใจแหล่งแห่งชีวิตอันเป็นสิ่งยึดสูงสุด และความ สัมพันธ์ระหว่าง
ตนเองกับแหล่งพลังสูงสุด (มีศาสนาเป็นจุดยึด)
3. ความเข้าใจในกฎแห่งเหตุและผล และความ รับผิดชอบต่อการกระทำ ของตนเอง
(มีการกระทำที่ชอบ)

หากทำความเข้าใจใน เรื่องราวทางจิตวิญญาณ กลายเป็นจุดร่วมหรือจุดเชื่อมต่อระหว่าง
ส่วนต่างๆ ที่แยกห่างจากกัน ให้กลับมาเป็นองค์รวมที่มีความเป็นหนึ่ง เดียวกัน และทำให้
มนุษยชาติเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวิถีทาง แห่งการพัฒนาที่มาจากแก่นแท้ภายใน อันก่อให้เกิด
เกิดการบูรณาการ อย่างเป็นระบบ และสร้างภาวะแห่งความสมบูรณ์พร้อมให้เกิดขึ้นได้ในที่สุด

ลองตั้งสติและใช้ปัญญาในการพิจารณา บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจ มิติทางจิตวิญญาณ
ของตนเอง ของคนอื่นที่แตกต่างทางความเชื่อ (Belief) ถิ่นที่อยู่ (Space) และอายุ (Time)
หรือก้าวไกลไปกว่านั้น ของมนุษยชาติและสรรพสิ่งคู่ข้าง เราอาจจะเข้าใจถึงความเป็น
สากลทางจิตวิญญาณจะเห็น **"ความสมดุล"** ไม่แบ่งแยกในความแตกต่างในที่สุดแม้ความแตกต่าง
ความคิดทางการเมืองความแตกต่างทางศาสนา เราอาจจะเห็น **"ความดี"** และ **"ความงาม"** ของ
"ความจริง" ที่แตกต่างได้ ความสมดุลทางจิตวิญญาณนี้ทำให้เกิดสันติภาพ ความสงบอย่างแท้จริง
มิติของจิตวิญญาณไม่มีการแบ่งแยกไม่เป็นสอง แต่เป็นองค์รวม โดยธรรมชาติโดยนัยนี้ คุณธรรม
(Morality) จริยธรรม (Ethics) จึงไม่ใช่จิตวิญญาณ (Spirituality) ถ้าคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง
เกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกแยกคนหนึ่งออกจากอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ว่าใครเป็นคนดีมีคุณธรรม
ใครเป็นคนไม่ดีไม่มีคุณธรรม ใครควรทำหรือไม่ควรทำอะไร หากมองอีกนัยหนึ่ง การนำศาสนา
เป็นเครื่องมือทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เพื่อแบ่งแยกเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะคนในชาติ
เดียวกันให้เกิด ความแตกแยกก้าวข้ามความเป็นเครื่องมือที่นำพาศาสนิกผู้สันติสุข เช่นเดียวกับ
การใช้ความพฤติกรรมต่างๆเพียงเพื่อทำลายกันบนความเป็นพรรคการเมืองที่ต่างกัน ยิ่งเป็นเช่นนี้

เท่ากับดอกฟ้าความไม่สงบรุ่มเย็นในบ้านเมือง ความรัก ความเมตตาเป็นผลรวมกันที่เหล่าศาสนา
ใช้วิธีหลากหลายตามเวลาและสถานที่ต่างกัน เพื่อนำพาศาสนิกสู่จุดยึดทางจิตวิญญาณ แล้วเป้าของ
พรรคการเมืองอันเป็นเป้าหมายหลักของชาติคืออะไรถึงจะมีนโยบายที่ต่างกัน อะไรคือความจริง
แท้ที่ประชาชนสามารถสัมผัสได้ ฟังฟังได้ตรงนี้ต่างห่างคือจุดยืนของพรรคการเมือง ถึงเวลาแล้ว
ที่ประเทศไทยหันกลับไปสู่การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองโดยฐานทางจิตวิญญาณ ให้เป็น
รูปธรรมโดยที่นโยบายของพรรคควรมีเนื้อที่ของภาคจิตวิญญาณ คุณธรรม จริยธรรมที่จะ
มาเป็นกลไก ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายขับเคลื่อนสังคมไทยที่กำลังมีภาวะล้มป่วยทาง
จิตวิญญาณกำลังรอการเยียวยาอยู่